

ОЦІНКА ТРАНСКОРДОННОГО ЕФЕКТУ СПІВРОБІТНИЦТВА ПРИКОРДОННИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

В.Ю. Левчук

Луцький національний технічний університет, victoria.levczuk@gmail.com

В умовах соціально–економічного розвитку прикордонних регіонів та їх посилення інтеграції у міжнародну економічну систему важливим є не лише створення умов активізації зовнішньоекономічної діяльності та транскордонного співробітництва, але й визначення та аналіз їх результатів. В своєму дослідженні ми концентруємо увагу на транскордонних ефектах, як наслідках співробітництва прикордонних регіонів. Це необхідно здійснювати з метою можливості їх прогнозування і стратегічного розвитку в майбутньому.

Тому оцінка транскордонного ефекту співробітництва прикордонних регіонів України повинна бути спрямована на забезпечення раціонального використання ресурсного потенціалу регіонів, прогресу факторів виробництва на відповідних територіях, створення належних умов для нормальної життєдіяльності населення, розвитку науково–інноваційної діяльності, дотримання екологічної безпеки та удосконалення організаційної системи управління регіоном в цілому.

Визначення транскордонних ефектів повинно максимально наближати нас до ефективної реалізації цілей інтеграційної стратегії України та здійснення завдань транскордонного співробітництва.

Необхідною передумовою визначення транскордонного ефекту прикордонних регіонів є оцінка результату співробітництва, який можна зробити на основі відібраних показників та провівши відповідні розрахунки на основі визначення інтегральних індексів, що характеризуватимуть динаміку та тенденції розвитку транскордонного ефекту в прикордонних регіонах[1]. Статистичними показниками є дані, відображені Державним комітетом статистики України, дані головних управлінь у відповідних регіонах, Державного агентства з інвестицій та розвитку, Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації України[2].

На основі розрахованих показників економічного, інноваційного, соціального та екологічного [3, с.122–123] визначено інтегральний транскордонний ефект та рейтингові позиції прикордонних регіонів в межах кожної групи за шість років протягом 2008–2013 рр.

Відповідно до проведеного дослідження прикордонні регіони України за сукупним рівнем усіх складових інтегрального транскордонного ефекту за шість років протягом 2008–2013 рр. розмістилися наступним чином(табл.1):

– для прикордонних регіонів України у співробітництві вздовж кордону з країнами ЄС характерний середній рівень інтегрального транскордонного ефекту для Львівської та Івано–Франківської, усі інші характеризуються низьким рівнем, а саме Вінницька, Чернівецька, Одеська, Закарпатська та Волинська.

Таблиця – Рівні рейтингових позицій прикордонних регіонів за інтегральним транскордонним ефектом протягом 2008–2013 рр.

Група	Рівень		
	високий	середній	низький
Співробітництво вздовж кордону з країнами членами ЄС	–	Львівська, Івано–Франківська області	Вінницька, Чернівецька, Одеська, Закарпатська, Волинська області
Співробітництво вздовж кордону з країнами СНД	Харківська та Донецька області	Київська, Сумська, Луганська, Автономна Республіка Крим	Житомирська, Рівненська, Чернігівська області
Співробітництво через морський кордон	–	Миколаївська та Запорізька області	Херсонська область

Джерело: розроблено автором.

– серед прикордонних регіонів України у співробітництві із країнами СНД високий рівень характерний для Харківської та Донецької областей, середній для Київської, Сумської, Луганської та Автономної Республіки Крим.

– серед прикордонних регіонів України, що здійснюють співробітництво через морський кордон, характерний середній рівень для Миколаївської і Запорізької областей, та низький для Херсонської області.

Дане визначення транскордонного ефекту прикордонних регіонів України дає нам змогу зосередити ресурси і скоординувати транскордонне співробітництво у ті сфери соціально-економічного життя регіону, для яких є найбільш сприятливі умови з урахуванням умов зовнішнього ринку або ж навпаки показує ті сфери, які мають низькі показники розвитку і потребують уваги. Використовуючи прикордонне положення регіону і транскордонне співробітництво, це дає можливість прикордонним регіонам залучити додаткові ресурси і досвід для забезпечення позитивного транскордонного ефекту у відповідній сфері та зростання соціально-економічного життя населення. Зокрема:

- зосередити увагу на тих ринках збуту продукції, що збільшує для регіону обсяги експорту та стимулює виробництво;
- розвитку спільних підприємств та активізації зовнішньоекономічних операцій;
- міжнародний поділ праці, за рахунок спеціалізації регіонів окремих країн на виробництві тих чи інших товарів дозволить суттєво знизити витрати регіону на виробництві аналогічної продукції;
- обмін кадрами, науковим та практичним досвідом, технологіями, а це сприяє зростанню рівню ефективності виробництва, поліпшення умов праці.
- забезпечення можливості диференціації партнерів із врахуванням стратегії регіону та специфіки сусідніх держав, що є запорукою економічної безпеки регіону;
- сприяння розвитку інновацій, які як показує дослідження знаходяться на низькому рівню порівняно у всіх регіонах та забезпечення надходження інвестицій і їх серйозний розподіл, щоб забезпечити вирішення невідкладних соціально-економічних завдань та інноваційного оновлення економіки[4].
- сприяння збереженню навколишнього середовища та захисту від негативних впливів виробництва, що безпосередньо впливає на якість та рівень життя населення прикордонного регіону.

Список використаної літератури:

1. Божидарнік Т.В. //Вплив транскордонного ефекту на розвиток прикордонних територій в умовах глобалізації/ Божидарнік Т.В., Левчук В.Ю. // Відділ зовнішньоекономічних досліджень ІСЕМВ НАН України. Наукова конференція, 24 жовтня 2013 року.–К.: ІСЕМВ НАН України,2013.–88 с.

2. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://ukrstat.org/uk/operativ/oper_new.html.

3. Левчук В.Ю. //Методичний підхід до оцінки транскордонного ефекту співробітництва прикордонних регіонів/ Левчук В.Ю.// Економічний форум №2/2015.– 122–127.

4. Мікула Н. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво: Монографія / Мікула Н.– Львів: ІРД НАН України,2004. – 395 с.